

93925

LV. 20. 828

XXI/3

36

M A T E R I A
 TENTAMINIS PUBLICI
 -EX
 ARCHITECTURA CIVILI
 Q U O D
 I N R E G I O
 ARCHI-EPISCOPALI
 NOBILIIUM CONVICTU

EX PRÆLECTIONIBUS DOMESTICIS

P. P E T R I S P A I T S
 E S O C. J E S U

Architecturæ Civil. & Milit. Professoris.

S U B I V I T

ILLUSTRISS. AC PERDOCTUS DOMINUS

J O S E P H U S E L. B. V É C S E I,

DE HAINÁCSKÖ.

Philosoph. in alterum annum Auditor.

Mense Augusto die Anno MDCCLXVII. = 1767.

T Y R N A V I Æ,
 T Y P I S C O L L E G I I A C A D E M I C I S O C. J E S U,
 A N N O U T S U P R.

EX EUTHYMETRIA

QUESTIONES.

Quid linea deletitia? quid recta, parallela, perpendicularis, horizontalis, & obliqua?

Quid linea tangens, secans, spiralis, & elyptica?

Quæ dicuntur figuræ cujuspiam latera, quæ basis?

Quid circulus, quod ejus centrum, diameter, & radius?

Quæ divisio peripheriæ circuli?

Quid angulus, quotuplex, & quæ ejusdem per literas expressio?

PROBLEMAT A.

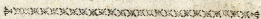
In data quacunq;ue linea erigere perpendicularem.

Lineam datæ cuicunque rectæ parallelam ducere.

Elypticam, aut ejusmodi lineam, cujus singula puncta, quo magis ipsa producitur, eo magis distent a suo centro, efformare.

Excitare angulum rectum, aut illi quem datæ rectæ efficiunt, æqualem construere.

Anguli cujusvis rectilinei mensuram invenire.

EX EPIPEDOMETRIA.

Q U Æ S T I O N E S.

Quid figura plana, & quæ hujus genesis?

Quid triangulum rectilineum, curvilineum & mixtilineum?

Quid triangulum æquicrurum, & æquilaterum?

Quid triangulum acutangulum, rectangulum, obtusangulum?

Quid quadrangulum, quadratum, & parallelogrammum?

Quid rhombus, & rhomboides, trapezium, & trapezoides?

Quid polygonum, & quatuorplex?

Quid

Quid figura pentagona, hexagona, heptagona &c.

PROBLEMAT A.

In data recta quavis triangulum æquicrurum vel etiam æquilaterum erigere.

Quadratum, aut parallelogrammum datis duabus lineis describere.

Polygonum quodcunque regulare construere.

EX ARCHITECTURA CIVILI

Q U Æ S T I O N E S.

Quid Architectura civilis?

Quis Fundator, & Architectus, quodve utriusque munus?

Unde diversa ædificiorum compellatio?

Quid ædificium privatum, publicum, & palatium?

Quibus principiis innititur Architectura civilis?

A 3

EX

EX IIS, QUÆ AD FIRMI-
TATEM ÆDIFICII PERTINENT.

Q U Æ S T I O N E S.

- Quæ leges Firmitatis?
Quæ materia ædificii?
Qui lapides potissimum murorum structuræ adhibendi?
Quis modus saxorum, laterum, calcis, arenæ virtutem explorandi?
Quis usus ferri, plumbi, cupri in ædificiis?
Quæ ligna cæteris præhabenda, quo tempore cædenda, quomodo conservanda, qua ratione applicanda?
Quid fundatio, & substructio, quidve in hac præcipue curandum?
Quomodo examinanda soli conditio, & lecti soliditas?
Quæ altitudo & latitudo foundationis?
Quomodo procuranda substructionis firmitas?
Quæ substructionis latitudo inferior & superior, quæve contractio?
Quomodo ædificandum in solo saxoso, sabuloso, aut palustri?
Qua ratione jaciendum fundamentum in ipsa aqua?

Quæ

Quæ hodie diversa murorum genera, nec non pro diversis contignationibus eorum densitas, & contractio?

Qua ratione veteri muro novus copulandus?
Qui præterea consulendum murorum firmitati, & quomodo inducendum iis testorium?
Quomodo sternenda cecorum cumprimis & atriorum pavimenta?

Quid observandum, si ruderatio peragi debeat?

Qua ratione ordinandum laquear partes ædificii tegens?

Quæ diversa lacunaris incurvati nomina?
Ubi lacunar incurvatum, & qua de causa excitandum?

Quid camera, quæ hujus præcipue partes, & divisio?

Quæ fulcrorum in camera soliditas?

P R O B L E M A T A.

Tholum, fornicem, cornubovis, aut testudinem delineare.

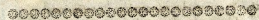
Arcum compressam, & fornicem gothicum describere.

A 4

Pila-

Pilarum, quibus fornix insitit, densitatem determinare.

Latitudinem supremam lapidum cuneiformium invenire.

EX IIS QUÆ AD COM- MODITATEM ÆDIFICII FA- CIUNT.

Q U Æ S T I O N E S.

Quæ leges commoditatis?

Quis locus præ cæteris ædificio deligendus?

Quid observandum, si domus in urbe exci-
tetur?

Quæ portarum divisio, & ubi portis hollan-
dis locus?

Quæ scalarum dotes, divisio, directio, inter-
ruptio, latitudo, materia?

Quæ divisio, figura, & situs caminorum?

Quis situs, materia, & constructio fornacum?

Quæ fumariorum erigendorum methodus, fi-
gura, situs; contractio?

Quid

Quid ædificii distributio, & quotuplex?

Quæ figura ædificiis aptior?

Ubi ponenda præcipua habitatio, ubi æstiva
aut hyberna?

Quibus rebus destinanda area, & quid in ejus
constructione curandum?

Quid contignatio & quæ ejusdem dimensio?

Quibus attribuenda contignatio infima?

Quid ceci, aut quæ horum & conclavium am-
plitudo, ac figura?

Quæ tecti divisio & constructio?

P R O B L E M A T A.

Situm, dimensionem ac figuram portarum de-
terminare.

Altitudinem, & latitudinem fenestrarum, nec
non figuram earundem, cum mediocres sunt, aut
tecto inferuntur, ostendere.

Pro data contignationis altitudine numerum
graduum supputare.

Debitam tecti altitudinem invenire, illudque
seu imperiale sit, seu manzardiicum, delineare.

A 5

EX

EX IIS, QUÆ AD ORNATUM
ÆDIFICII SPECTANT.

Q U Æ S T I O N E S.

- Quid Eurythmia & Symmetria?
Unde desumpta proportio Architectonica, & quæ hujus regulæ, & classis?
Quæ columnarum origo & conditiones?
Qui ordines architectonici classici, & unde difficultas novos ordines inveniendi?
Quæ divisio partium ordinis, & quæ partes ejusdem primariæ, quæ secundariæ?
Quid membra architectonica, quotuplicia, & quomodo invicem jungenda?
Quid quadra, plinthus, fascia, corona, regula, supercilium, & quæ inter hæc distinctio?
Quid astragalus, torus, cymaticum doricum & lesbium?
Quid sima, torus depressus & trochilus?
Quid cephora, & projectura?
Quid modulus, & quæ ejusdem divisio?
Qui ornatus ordini cuique dandi?
Quæ præcipuæ ordinum notæ, ac differentia?
An eadem apud omnes Architectos ordines construendi methodus?

Quæ

Quæ vignoliiana constructio, & cur cæteris præferenda?

Quid voluta, folia, triglyphi, mutuli, & denticuli?

Quid pilæ, quæve illarum divisio?

Quid fulcra symbolica, columnæ persicæ, caryatides, & quem in finem hodie adhibentur?

Quomodo conjungendi ordines, & quid in altero alteri superimponendo observandum?

Quis modus atticus ornandi ædificia?

Quid intercolumnium, & quæ ejusdem juxta vignolam magnitudo?

Quid frontispicium, quæ illius figura, situs, vitia?

Unde seclusis etiam ordinibus habetur ædificii ornatus?

Quid decorum, & quomodo in diversis structuris servandum, qua ratione in ipsis etiam ordinibus, variisque ornatibus retinendum?

P R O B L E M A T A.

Proportionatum, cuius ordini modulum construere.

Astragalum, echinum, torum, cymacium doricum, & lesbium exhibere.

Simam, torum depressum & trochilum describere.

Quad-

Quadam aut coronam efformare.
Volutam palladiana aliave methodo delineare.

EX IIS, QUÆ AD DELINEATIONEM ARCHITECTONICAM PERTINENT.

Q U Æ S T I O N E S.

- Quæ leges exactæ delineationis?
Quæ instrumenta ad delineationem Architectonicam necessaria?
Quomodo exploranda plumbaginis bonitas?
Quid idea, protographia, ichnographia, orthographia interna & externa ædificii?

P R O B L E M A T A.

- Chartam delineationi servitutam aptare.
Scalam geometricam construere, quoque ordine in delineando procedendum sit, enunciare.

Qui

Qui partes singulæ in protographica ædificii elaboratione ad scalam geometricam exigendæ sint, ostendere.

Rectangulum extimum vel figuram aliam pro ichnographica ædificii descriptione construere.

Rectangulum alterum, ac tertium priori parallelum in debita utrumque distantia efformare.

Portæ, fenestrarum, & scaporum mensuras in lineam, super qua adumrandum ædificium, transferre.

Aptas conclavium divisiones ope murorum intergerinorum facere.

Suum fornacibus, fumariis, ac focus locum determinare.

Qua ratione inchoanda elevatio ædificii geometrica, explicare.

Scaporum, portæ, ac fenestrarum latitudinem una, & altitudinem e scala geometrica desumere.

Si domus pilis parietinis ornanda sit, harum altitudinem & latitudinem determinare, si fastigio; hujus altitudinem invenire: Si staturis; earum proportionem edicere: si moeniana; ubi hæc, & quomodo construenda sit, ostendere.

Tecti fenestras, & fumaria suo loco describere.

Internam ædificii orthographiam perficere.

EX

EX PERSPECTIVA.

QUESTIONES.

Quid perspectiva, pyramis optica, & radii optici?

Quid tabula, sive sectio, aut planum perspectivum?

Quid planum geometricum, horizontale, & verticale?

Quid linea terræ, distantie, & horizontalis?

Quid punctum visus, & distantie?

PROBLEMAT A.

Apparentiam quadrati, aut parallelogrammi; ejus latus in linea terræ jaceat, opticam exhibere.

Idem quadratum aut parallelogrammum cum diagonalis ejus ad lineam terræ perpendicularis est, in tabula representare.

Quadratum quadrato, aut parallelogrammum parallelogrammo inscriptum optice projicere.

Circuli apparentiam exhibere.

Pentagonum regulare perspectivice describere.

Ichnographiam ædificii opticam perficere.

Ædificium quodvis optice delineare.

Quadræ apparentiam ostendere.

Stylobatam totum perspectivice representare.

Basim columnæ, scapum, capitellum cum trabecatione scenographice adumbrare.

EX IIS, QUÆ AD COLO- RUM TEMPERAMENTUM FACIUNT.

QUESTIONES.

Qui colores, quibus potissimum utuntur Architecti?

Unde innotescit bonitas atramenti sinici?

Quomodo utendum atramento sinico postquam delineatio plumbagine peracta est?

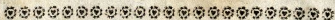
Quid umbra projecta, & ubi adhibenda?

Quid umbra evanesca, & quibus partibus competit?

Quid in columnarum adumbratione observandum?

❖ ❖ ❖

Quomodo inducendi colores ichnographiæ, &
orthographiæ?

EX IIS, QUÆ AD EXE-
CUTIONEM FABRICÆ SPECTANT.

Q U Æ S T I O N E S.

AD quas mensuras erigenda fabrica?
Quæ ratio reperiendi modulum in pedibus &
digitis pro altitudine in pedibus & digitis data?
Quid ante fundamenti designationem observan-
dum?

O. A. M. D. G.

